

ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola

Alkalmazott nyelvészet doktori program

A szakmai tárgyak tantárgyleírásai

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-1

Tárgy neve: Az alkalmazott nyelvészet területei 1.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: Az alkalmazott nyelvészet területeinek megismerése, módszertani kérdéseinek megvitatása.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: A hallgatók megismerhetnek az alkalmazott nyelvészet kurrens kutatási területeivel, például: fordítás, tolmácsolás, digitális kommunikáció, nyelvhasználói identitás, pragmatika, retorika, két- és többnyelvűség, alkalmazott pszicholingvisztika, idegennyelv-elsajátítás, diskurzuselemzés. A kurzus foglalkozik a nyelvészeti alkalmazások különféle területeivel, helyükkel a nyelvészeti diszciplínák között. Tárgyalja a nyelvészeti alkalmazások általános problémáit, az egyes szakterületek speciális kutatási kérdéseit, aktuális kutatási eredményeit.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Crystal, David 1998. A nyelv enciklopédiája. Osiris Kiadó, Budapest. (vonatkozó fejezetek)

Fodor István 2001. Mire jó a nyelvtudomány? 2., javított és bővített kiadás. Balassi Kiadó, Budapest.

Markó Alexandra (szerk.) 2021. Tanulmányok a beszédtudomány alkalmazásainak köréből. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Aim of instruction: Learning about the areas of applied linguistics and discussing methodological issues.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Students will be introduced to current research areas in applied linguistics, such as: translation, interpreting, digital communication, language user identity, pragmatics, rhetoric, bilingualism and multilingualism, applied psycholinguistics, foreign language acquisition, discourse analysis. The course deals with various areas of linguistic applications and their place among linguistic disciplines. It discusses general problems of linguistic applications, specific research questions of individual fields, and current research results.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-2

Tárgy neve: Az alkalmazott nyelvészet területei 2.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: Az alkalmazott nyelvészet területeinek megismerése, módszertani kérdéseinek megvitatása.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: A hallgatók megismerhetnek az alkalmazott nyelvészet kurrens kutatási területeivel, például: fordítás, tolmácsolás, digitális kommunikáció, nyelvhasználói identitás, pragmatika, retorika, két- és többnyelvűség, alkalmazott pszicholingvisztika, idegennyelv-elsajátítás, diskurzuselemzés. A kurzus foglalkozik a nyelvészeti alkalmazások különféle területeivel, helyükkel a nyelvészeti diszciplínák között. Tárgyalja a nyelvészeti alkalmazások általános problémáit, az egyes szakterületek speciális kutatási kérdéseit, aktuális kutatási eredményeit.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Deme Andrea – Kuna Ágnes (szerk.) 2022. Tanulmányok a nyelvészet alkalmazásainak területéről – Beszéd-Kutatás-Alkalmazás. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Markó Alexandra (szerk.) 2021. Tanulmányok a beszédtudomány alkalmazásainak köréből. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Aim of instruction: Learning about the areas of applied linguistics and discussing methodological issues.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Students will be introduced to current research areas in applied linguistics, such as: translation, interpreting, digital communication, language user identity, pragmatics, rhetoric, bilingualism and multilingualism, applied psycholinguistics, foreign language acquisition, discourse analysis. The course deals with various areas of linguistic applications and their place among linguistic disciplines. It discusses general problems of linguistic applications, specific research questions of individual fields, and current research results.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-3

Tárgy neve: Szakmai tárgy 1.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: A kurzus a tudományos kutatás megkezdéséhez és lefolytatásához, valamint az eredmények bemutatásához és a következtetések levonásához nyújt ismereteket. Tárgyalja a célkitűzés és a hipotézis(ek) megfogalmazásának módozatait, a szakirodalom kritikai feldolgozását, a módszertant, az adatgyűjtés módozatait, az adatfeldolgozást, az eredmények értelmezését és az alkalmazható statisztikai eljárásokat. Megismerteti a hallgatókat a tudományos mű és az absztrakt írásának jellemzőivel, valamint a korrektúrázás sajátosságaival.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: A program egyes témaköreinek megfelelő tudományos eredmények ismertetése, megvitatása, a készülő értekezésekkel kapcsolatos összefüggések megtárgyalása.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Babbie, Earl 1996. A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassi Kiadó.

Dörnyei, Zoltán 2007. Research methods in applied linguistics. Oxford, Oxford University Press.

Majoros Pál 2004. A kutatómódszertan alapjai: Tanácsok, tippek, trükkök – nem csak szakdolgozat-íróknak. Perfekt Kiadó, Budapest.

Sajtos László – Aviel, Mitev 2007. SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Aline Kiadó, Budapest.

Aim of instruction: The course provides knowledge for initiating and conducting scientific research, as well as for presenting the results and drawing conclusions. It discusses the methods of formulating the aims and hypothesis(es), critical analysis of the literature, methodology, methods of data collection, data processing, interpretation of results and applicable statistical procedures. It introduces students to the characteristics of writing a scientific work and abstract, as well as the specifics of proofreading.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Presentation and discussion of scientific results corresponding to certain topics of the program, and discussion of connections related to the dissertations being prepared.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-4

Tárgy neve: Szakmai tárgy 2.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: Az alkalmazott szociolingvisztika elsősorban a nyelvi vonatkozású társadalmi kérdésekre keres és ad választ. Fókuszban azok a problémakörök állnak, amelyek a magyar nyelvközösséget érintik. A következőkről kapnak áttekintést a hallgatók. A szociolingvisztika és a társadalom, társadalmi problémák és a nyelvviség kapcsolata. A magyar nyelvközösség és a magyar nyelv helyzete (nyelvpolitikai megközelítésben). A magyar nyelv és az Európai Unió. A nyelvi globalizáció kérdései. A nyelvi tervezés és a nyelvi kultúra. Az anyanyelvi és idegen nyelvi versenyképesség. A nyelvi kontaktusok, kisebbségi nyelvhasználat, standard és nemstandard nyelvhasználat, nyelvpolitika, nyelvi jogok.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: A program egyes témaköreinek megfelelő tudományos eredmények ismertetése, megvitatása, a készülő értekezésekkel kapcsolatos összefüggések megtárgyalása.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Fenyvesi Anna (szerk.) 2005. Hungarian Language Contact outside Hungary: Studies on Hungarian as a minority language. Amsterdam-Philadelphia, John Benjamins Publishing Company.

Borbély Anna–Bartha Csilla (szerk.) 2024. Többsz nyelvűség Magyarországon: Szociolingvisztikai vizsgálatok nemzetiségekről. HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont, Budapest.

Aim of instruction: Applied sociolinguistics primarily seeks and provides answers to social issues related to language. The focus is on those problem areas that affect the Hungarian language community. Students will receive an overview of the following. Sociolinguistics and society, the relationship between social problems and linguistics. The situation of the Hungarian language community and the Hungarian language (in a language policy approach). The Hungarian language and the European Union. Issues of linguistic globalization. Language planning and language culture. Mother tongue and foreign language competitiveness. Language contacts, minority language use, standard and non-standard language use, language policy, language rights.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Presentation and discussion of scientific results corresponding to certain topics of the program, and discussion of connections related to the dissertations being prepared.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-5

Tárgy neve: Szakmai tárgy 3.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: A kurzus foglalkozik a nyelvészeti alkalmazások különféle területeivel, helyükkel a nyelvészeti diszciplínák között. Tárgyalja a nyelvészeti alkalmazások általános problémáit, az egyes szakterületek speciális kutatási kérdéseit, aktuális kutatási eredményeit.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szak módszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: Néhány kiemelt terület: szociálpszichológia, törvénykezés, nyelvpolitika, igazságszolgáltatás, orvostudomány, pedagógia, politikai kommunikáció, a nyelvészeti ismeretterjesztés kérdései, a nyelvtudomány intézményrendszere és a gyakorlati alkalmazás kérdései.

A kurzus foglalkozik a lexikológia/szótan helyével a nyelvészeti diszciplínák között, a lexikológia/szótan általános problémáival (szókészlettan, szófajtan, szóalaktan, mezőösszefüggések-jelentésmezők, a szókészlet nagysága, terjedelme, a szókészlet rétegződése, mozgása diakrón és szinkrón szempontból, a lexikológiai jelentés problematikája). Tárgyalja a lexikológia, ill. a frazeológia kérdéskörét: a lexémától a monofrazémán át a frazémáig; az állandósult szókapcsolatok definícióját, jellemzőit; a frazémák osztályozási lehetőségeit.

Kitér a gyakorlati szótárszerkesztésre, a szótárak típusaira, a szótárszerkezetre, az egy- és kétnyelvű szótárak sajátosságaira.

A kurzus célja az elméleti és kísérleti pszicholingvisztikai ismeretek alapján az alkalmazott pszicholingvisztikai területek tárgyalása. A tipikus és a deviáns beszédprodukciónak és beszédpercepciónak működési eredményeinek alkalmazásai a gyakorlatban (oktatási területek, speciális fejlesztések, gyógypedagógia, nyelvoktatás, tantárgyfejlesztés, beszédviselkedés stb.). A nyelvelsajátítás folyamatainak ellenőrzési lehetőségei, célzott diagnosztikai és differenciál-diagnosztikai módszerek. A nyelv- és beszédfejlesztés lehetőségei az életkor függvényében; a szókincs becslésének módozatai, kritériumok meghatározása; funkcionális dominancia-teszt; spontánbeszéd-elemzési metodológia. A deviáns nyelvi és beszédfolyamatok felismerése, objektív és kvázi-szubjektív tesztelési lehetőségek, tesztfejlesztés. Az írott anyanyelv tanításának kapcsolata a pszicholingvisztika eredményeivel; a tanulási zavarok típusai, azonosításuk; szövegértési nehézségek gyermek- és felnőttkorban; célzott terápiás lehetőségek. A beszédviselkedés alkalmazott pszicholingvisztikai tényezői.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Deme Andrea – Kuna Ágnes (szerk.) 2022. Tanulmányok a nyelvészet alkalmazásainak területéről – Beszéd-Kutatás-Alkalmazás. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Markó Alexandra (szerk.) 2021. Tanulmányok a beszédtudomány alkalmazásainak köréből. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Az Alkalmazott nyelvészet a 21. században könyvsorozat egyes kötetei (mersz.hu).

Aim of instruction: The course deals with various areas of linguistic applications and their place among linguistic disciplines. It discusses general problems of linguistic applications, specific research questions of individual fields, and current research results.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Some of the highlighted areas are: social psychology, legislation, language policy, justice, medicine, pedagogy, political communication, issues of linguistic knowledge dissemination, the institutional system of linguistics and issues of practical application. The course deals with the place of lexicology/syntax among linguistic disciplines, with the general problems of lexicology/syntax (vocabulary, word types, morphology, field connections-meaning fields, the size and scope of the vocabulary, the stratification and movement of the vocabulary from a diachronic and synchronic perspective, the problematic of lexicological meaning). It discusses the issues of lexicology and phraseology: from the lexeme through the monophrasal to the phraseme; the definition and characteristics of established word relations; the possibilities of classifying phrasemes. It covers practical dictionary editing, types of dictionaries, dictionary structure, and the characteristics of monolingual and bilingual dictionaries. The course aims to discuss applied psycholinguistic areas based on theoretical and experimental psycholinguistic knowledge. Applications of the operational results of typical and deviant speech production and speech perception in practice (educational areas, special developments, special education, language teaching, subject development, speech behavior, etc.). Possibilities for monitoring language acquisition processes, targeted diagnostic and differential diagnostic methods. Possibilities for language and speech development depending on age; methods of vocabulary estimation, definition of criteria; functional dominance tests; spontaneous speech analysis methodology. Recognition of deviant language and speech processes, objective and quasi-subjective testing options, test development. The relationship between the teaching of the written mother tongue and the results of psycholinguistics; types of learning disorders, their identification; reading comprehension difficulties in childhood and adulthood; targeted therapeutic options. Applied psycholinguistic factors of speech behavior.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-6

Tárgy neve: Szakmai tárgy 4.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: A program egyes témaköreinek megfelelő tudományos eredmények ismertetése, megvitatása, a készülő értekezésekkel kapcsolatos összefüggések megtárgyalása.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: A program egyes témaköreinek megfelelő tudományos eredmények ismertetése, megvitatása, a készülő értekezésekkel kapcsolatos összefüggések megtárgyalása.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Az Alkalmazott nyelvészet a 21. században könyvsorozat egyes kötetei (mersz.hu).

Az Alkalmazott Nyelvtudomány folyóirat egyes tanulmányai.

Aim of instruction: Presentation and discussion of scientific results corresponding to certain topics of the program, and discussion of connections related to the dissertations being prepared.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Presentation and discussion of scientific results corresponding to certain topics of the program, and discussion of connections related to the dissertations being prepared.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-7

Tárgy neve: Választható szakmai tárgy 1.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: Az egyes szakterületekhez tartozó meghatározó tudományos irányzatok, az azokon alapuló alkalmazások megismerése, a tényanyag közös feldolgozása, illesztés a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: Az adott szakterülethez illeszkedő kurrens témák és módszertanok megismerése az alkalmazott nyelvészetet tágra értelmezve. Lehetséges témakörök: alkalmazott fonetika, alkalmazott pszicholingvisztika, alkalmazott szociolingvisztika, diskurzuselemzés, klinikai nyelvészet, mesterséges intelligencia és nyelvtudomány, kriminalisztikai nyelvészet stb.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Crystal, David 1998. A nyelv enciklopédiája. Osiris Kiadó, Budapest. (vonatkozó fejezetek)

Fodor István 2001. Mire jó a nyelvtudomány? 2., javított és bővített kiadás. Balassi Kiadó, Budapest.

Aim of instruction: Learning about the defining scientific trends in each field, the applications based on them, the joint processing of the factual material, and matching it to the relevant chapters of the dissertations.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: To learn about current topics and methodologies relevant to the given field of study, broadly interpreting applied linguistics. Possible topics include: applied phonetics, applied psycholinguistics, applied sociolinguistics, discourse analysis, clinical linguistics, artificial intelligence and linguistics, forensic linguistics, etc.

System of evaluation: written/oral exam

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-ALKN-8

Tárgy neve: Választható szakmai tárgy 2.

Tárgyfelelős neve: Dr. Bóna Judit

Tárgyfelelős tudományos fokozata: DSc

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: Az egyes szakterületekhez tartozó meghatározó tudományos irányzatok, az azokon alapuló alkalmazások megismerése, a tényanyag közös feldolgozása, illesztés a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, az alkalmazott nyelvészeti témákat illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: Elméleti és módszertani keret: a funkcionális szemléletű pragmatikai irányzatok jellemzése, alapfogalmai, szempontjai és eredményei, a nyelvhasználat legfontosabb kérdései a funkcionális pragmatikában. Fő témák: a nyelvi interakció dinamikus leírása, a nyelvhasználat mint társas megismerő tevékenység, mint dinamikus jelentésképzés, mint a kommunikációs igényektől és körülményektől függő adaptáció, a pragmatika és a szemantika határa. Részletezendő kérdések: a deixis, a nézőpont szerkezete, az implicit jelentés és a következtetés, a beszédaktus, az udvariasság, a pragmatikai és a metapragmatikai tudatosság.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):

Szépe György – Derényi András (szerk.) 1999. Nyelv, hatalom, egyenlőség: nyelvpolitikai írások, Corvina, Budapest.

Béres István – Horányi Özséb (szerk.) 1999. Társadalmi kommunikáció, Osiris Kiadó, Budapest.

Bartha Csilla 1999. A kétnyelvűség alapkérdései: beszélők és közösségek, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Bartha Csilla (szerk.) 2007. Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Aim of instruction: Learning about the defining scientific trends in each field, the applications based on them, the joint processing of the factual material, and matching it to the relevant chapters of the dissertations.

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of the field of applied linguistics.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Theoretical and methodological framework: characterization of pragmatic trends with a functional approach, basic concepts, aspects and results, the most important issues of language use in functional pragmatics. Main topics: dynamic description of linguistic interaction, language use as a social cognitive activity, as dynamic meaning formation, as adaptation depending on communication needs and circumstances, the border between pragmatics and semantics. Questions to be elaborated: deixis, point of view structure, implicit meaning and inference, speech act, politeness, pragmatic and metapragmatic awareness.

System of evaluation: written/oral exam